

Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΘΙΚΗ
ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

(με τις αιώνιες αξίες και σε σύζευξη με τη σκέψη)

Οι φαντασιώσεις και τα ψέματα του ανθρώπου χωρίς αυτογνωσία

(Επιλογή και σχηματισμός μεγάλης περίληψης)

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η ολική, μερική ή περιληπτική αναπαραγωγή και μετάδοση του παρόντος βιβλίου, κατά παράφραση ή διασκευή με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, φωτογραφικό κ.λ.π.) σύμφωνα με τους Ευρωπαϊκούς Νόμους και τους Διεθνείς Κανονισμούς, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του δημιουργού/δικαιούχου. Η απαγόρευση αυτή ισχύει και για τις δημόσιες υπηρεσίες, βιβλιοθήκες, οργανισμούς κ.λ.π. (Ν. 100/1975, 2121/1993 και λοιποί εν γένει κανόνες Διεθνούς Δικαίου).

All Rights Reserved

© Copyright: Κωνσταντίνος Γ. Νικολουδάκης

18541 Πειραιάς

E-mail: filosofiagr@yahoo.gr, info@kosmologia.gr

Τηλ.: +30 210 4811373 Κιν. +30 6932 77 33 73

Web site : <http://www.kosmologia.gr>

"Από παιδί και από τρελό μαθαίνεις την αλήθεια"

"Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει"

Λαϊκές ελληνικές ρήσεις

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΟΥ!



ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΙΔΕΕΣ που θεμελιώνουν την Ηθική με εσωτερικές αξίες, ενοποιημένη με τη λογική και την κοσμολογία και επιβάλουν ανατροπές στην κοινωνική και πολιτική ζωή παγκοσμίως. Τις πιο σημαντικές απόψεις, μπορούμε να τις συγχωνεύσουμε σε τρεις-τέσσερις ευρείες ομάδες, τις οποίες υποδιαιρούμε σε περισσότερα μέρη για διευκόλυνση της ανάγνωσης και της κατανόησης ενός μεγάλου αριθμού σελίδων.

>>>► Για τη συνέπεια στη σκέψη, τη διαχείριση και την αξιοπιστία της γνώσης. Η θεμελιακή διαφορά της σκέψης από τη γνώση. Η πιο στενή σχέση μεταξύ ψυχής, συμπεριφοράς και νόησης. (Μέρος πρώτο).

>>>► Η πλάνη, η άγνοια, οι ανακρίβειες και τα κενά στη σκέψη, η βεβαιότητα και η αμφιβολία συνδέονται διαρκώς με ψυχολογικές αντιδράσεις και με τη συμπεριφορά, στο άτομο και ομαδικά. Ο σταθερός ρόλος της σκέψης και της ηθικής (με τις πνευματικές αξίες και αιώνιες) για τις ανθρώπινες σχέσεις και για την προσωπικότητα. Οι πρώτες σκέψεις και παρατηρήσεις για την (πνευματική) ηθική πριν από την έρευνα του φυσικού κόσμου. (Μέρος δεύτερο).

>>>► Σκέψεις και παρατηρήσεις για την (πνευματική) ηθική μετά από την έρευνα του φυσικού κόσμου. Η πνευματική ηθική έτσι αποδεικνύεται παγκόσμια και μπορεί να προσδιοριστεί με το επίθετο «κοσμολογική» ηθική. Για τον προορισμό και το νόημα της ζωής. Αποδεικνύεται ότι οι φυσικοί νόμοι (ρυθμιστικές σχέσεις) που ρυθμίζουν εξωτερικά τα φαινόμενα και διατηρούν τον κόσμο επιβάλλονται με άμεσο/εσωτερικό τρόπο από την ύπαρξη του συνόλου του κόσμου και όχι από την περιστασιακή σύνδεση των μερών. (Μέρος τρίτο).

>>>► Η σχέση της παγκόσμιας Ηθικής (με πνευματικές αξίες) με τη δικαιοσύνη, με τις πολιτικές επιστήμες και με την οργάνωση της κοινωνίας. Οι πνευματικές αδυναμίες συνολικά, η έλλειψη των ηθικών αξιών και η υλιστική άποψη για τον κόσμο γίνονται πιο φανερά όταν οι άνθρωποι συνεργάζονται, γίνονται μέλη μιας ομάδας, υποκινητές και υποστηρικτές και τελικά από τις συνέπειες στην οργάνωση της κοινωνίας. (Μέρος τέταρτο).

<•> Η ΨΕΥΔΑΙΣΘΗΣΗ ΟΤΙ ΕΠΙΛΥΟΝΤΑΙ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ, ΕΝΩ ΑΥΤΑ ΑΝΑΠΑΡΑΓΟΝΤΑΙ, ΜΕΤΑΚΥΛΙΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ

Το ζήτημα των ορίων της ανθρώπινης συμπεριφοράς εκτός από ηθικό είναι και νομικό. Δηλαδή τα ζητήματα για το εσωτερικό νόημα της ζωής και της πνευματικής καλλιέργειας συνδέονται αξεχώριστα με τα ζητήματα της έκφρασης και της συμπεριφοράς μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον. Είναι λάθος να περιορίζουμε το ρόλο της ηθικής στις διαστάσεις ενός ατόμου και να την αποκόπτουμε από τις ανθρώπινες σχέσεις και την κοινωνία, όπως επιχειρείται τις τελευταίες δεκαετίες στο δυτικό κόσμο. Η στερεοτυπική λογική «μπορείς να είσαι οποιοσδήποτε, να σκέφτεσαι και να επιθυμείς ελεύθερα, αρκεί να μη παραβιάζεις τα δικαιώματα των άλλων και τους νόμους» περιέχει μία αντίφαση. Τέτοια μεγαλόψυχη λογική θα είχε επιτυχία εάν το κοινωνικό περιβάλλον, από την αρχή μέσα στην οικογένεια και ευρύτερα, δεν πρόσφερε άσχημες εμπειρίες και κακά παραδείγματα. Αν αυτό δεν συντελούσε για να διαμορφωθούν ψυχές με παρανοϊκές επιθυμίες, με πίκρα και απογοήτευση για ορισμένες αδυναμίες, κακοποιοί και ανώριμοι χαρακτήρες, προσωπικότητες επιρρεπείς στην εξαπάτηση και στην παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Εξ' αρχής, έχει γίνει το γνωστό λάθος (μιας απόλυτης ελευθερίας της βούλησης) να θεωρούμε το άτομο περισσότερο "ελεύθερο", απ' όσο πραγματικά είναι μέσα στον κόσμο. Όταν ένας άνθρωπος έχει μεταμορφωθεί εσωτερικά σε τέρας, με τη συμβολή κάποιων άσχημων εμπειριών, κακής αγωγής και αρνητικών προϋποθέσεων από το κοινωνικό περιβάλλον και, ιδιαίτερα όταν έτσι άρχισε να γίνεται από την ώρα που γεννήθηκε, αυτός ο άνθρωπος θα σκέφτεται και θα επιθυμεί "ελεύθερα" για να πράξει επιβλαβώς και σαν δολοφόνος και με λογική προτίμηση σε ανθρώπους που του θυμίζουν την κακή τύχη του. Όταν κάποιος είναι έτοιμος να υπερασπιστεί τα συμφέροντά του χωρίς κανένα φραγμό, ακόμα και όταν είναι απαγορευμένα, επίσης θα σκέφτεται και θα επιθυμεί ελεύθερα (για τον εαυτό του). Ελεύθερο ή όχι το άτομο στη βούληση και στη σκέψη του, εξακολουθεί να τίθεται το ηθικό ζήτημα για να ξεπεράσει την κακή πλευρά του και να υπερισχύσει η φωνή της λογικής και των πλεονεκτημάτων του πνεύματος. Διότι, όπως έχει φανεί περίλαμπρα από την αρχή του βιβλίου, η σκέψη και η πληροφορία δεν έρχονται μόνα τους όπως στον ύπνο μας και χωρίς σύνδεση μεταξύ τους. Κι εμείς κατευθύνουμε τη σκέψη και επιλέγουμε κινήσεις και πληροφορίες που μας χρειάζονται για τη δράση και την πραγματοποίηση των επιθυμιών μας. Όπως και να μας έχουν διδάξει από τη μικρή ηλικία, όποια κι αν ήταν η εμπειρία μας, ο στοχασμός επιτρέπει να διερωτηθούμε, ν' αναζητήσουμε, ν' αμφισβητήσουμε, να επαληθεύσουμε,

να επανεκτιμήσουμε, να ξεχάσουμε σκέψεις και εμπειρίες και έτσι τελικά να αλλάξουμε μόνιμα μερικές συμπεριφορές μας, να διακόψουμε δράσεις ή να επιλέξουμε νέες. Η αποβλακωτική επανάπαυση και το πείσμα να μείνουμε για πάντα ίδιοι, η συνήθεια της εμπειρίας και η τυφλή αποδοχή όσων μας μεταδίδουν δεν αρμόζουν σε έξυπνο άνθρωπο και όλοι επιθυμούμε να είμαστε έξυπνοι, ρυθμιστές της τύχης μας και κύριοι της ζωής μας.

Βέβαια, από τις προδιαθέσεις και τη συμπεριφορά ενός ατόμου λίγο απειλούνται οι μεγάλες εταιρείες, οι βιομηχανίες και τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα. Συμβαίνει όμως αντιθέτως, από μια υπεύθυνη θέση σε μια πολυεθνική εταιρεία, μερικά πρόσωπα έχουν αντιληφθεί ότι η υποβάθμιση των ηθικών ζητημάτων προσφέρει ευνοϊκό έδαφος για μαζική εκμετάλλευση του κόσμου. Το ηθικό ζήτημα αναμφίβολα δεν αφορά αποκλειστικά την προσωπική ζωή, ούτε είναι ένα ζήτημα για φιλοσοφική ψυχαγωγία και δεν μπορούμε να το προσπερνάμε έτσι κοντόφθαλμα. Για να δημιουργηθεί σχέση εμπιστοσύνης και για να συνεργαστούν δύο άνθρωποι είναι βασικό, να ομιλούν την ίδια γλώσσα, να εκφράζονται σωστά, να είναι ειλικρινείς, να επιθυμούν την καλή σχέση με το συνεργάτη ή συνάδερφο, η σκέψη τους να μην αποσπάται από τα προσωπικά τους προβλήματα, να είναι ενημερωμένοι κλπ. Εάν συμβαίνει το αντίθετο, τότε δεν μπορεί να υπάρξει συνεργασία και αποτελεσματικότητα, εκτός ίσως περιστασιακά, ενώ η σχέση εμπιστοσύνης θα μεταλλαχθεί σε σχέση εκμετάλλευσης και σε εχθρική σχέση. Εάν χρονοτριβούμε μέχρι να καταλάβουμε, εάν γίνονται παρεξηγήσεις, εάν είναι ανακριβής η πληροφόρηση και κακή η συνεννόηση, εάν υποβόσκει ένα αίσθημα εκδίκησης και η αντιπάθεια, εάν η ψυχολογία είναι μαύρη από μερικές αδικίες και ατυχίες και εμείς απογοητευμένοι, τότε λογικά θα γίνεται πιο δύσκολο να υπάρξει σχέση εμπιστοσύνης, όμορφη επικοινωνία, δημιουργική συνεργασία και αισιόδοξη προοπτική. Αυτές οι συνοπτικές διαπιστώσεις δεν είναι μόνο για καλούς πωλητές και για σχολές μερικών σύγχρονων επαγγελματιών. Είναι διαπιστώσεις που μπορεί να συγκεντρώσει οποιοσδήποτε από την εμπειρία του και χρειάζονται για την καθημερινή ρύθμιση όλης της ζωής.

Οι πολιτικές και κοινωνιολογικές απόψεις έχουν το πλεονέκτημα να διαμορφώνονται και να οδηγούν γρήγορα σε δράση και σε επιλογές, χωρίς την αμφίβολη χρονοτριβή γύρω από τα ευρύτερα φιλοσοφικά ζητήματα. Αυτό **το πλεονέκτημα είναι συγχρόνως το μειονέκτημά τους.** (Πιο γρήγορα και έξυπνα, αλλά με ανεπαρκείς λύσεις και προκαλώντας μεγαλύτερα προβλήματα!) Διότι, χωρίς τη γνώση των προϋποθέσεων και χωρίς μία πολύπλευρη θεώρηση των πραγμάτων και της ανθρώπινης φύσης, οι απόψεις αυτές μένουν αβάσιμες, υπερβολικές, μεροληπτικές και πολλές φορές λανθασμένες. Και μια τέτοια άγνοια άφησε την εντύπωση για τον φυσιολογικό άνθρωπο να γίνει

παγκόσμια ψευδαίσθηση και να επικρατήσει μια ανθρωποκεντρική άποψη: Ότι ο άνθρωπος είναι (μονόπλευρα) λογικός και όσα γίνονται μέσα στο πνεύμα των ανθρώπων λίγο επηρεάζουν ολόκληρη την κοινωνία ή την επηρεάζουν με τη λογική. Ότι τα κενά της γνώσης, οι επιπόλαιες και μεροληπτικές σκέψεις δεν συνδέονται διαρκώς με άσκοπες, ανόητες και άδικες συμπεριφορές, ατομικά και ομαδικά. Ότι τα λάθη της σκέψης, η άγνοια και η πλάνη υπάρχουν φυσιολογικά και αποτελούν εξαιρετικές στιγμές στην ανθρώπινη ζωή. Ενώ πρόκειται για μόνιμες φυσιολογικές αδυναμίες που μεταλλάσσουν τον άνθρωπο σε τέρας εγωισμού, απληστίας, μεγαλομανίας, υποκρισίας, σε δυστυχισμένη ψυχή με αυτοκαταστροφικές τάσεις και το χειρότερο, σε παρανοϊκό υποκινητή ομαδικών δράσεων.

Ο καθένας έχει την άποψή του και ρυθμίζει τη ζωή του όπως θέλει, με το φρένο μην πράξει όσα απαγορεύονται και όταν η ανεπιθύμητη ανταπόδοση του κακού δεν αποφεύγεται. Όμως, όσοι έχουν τις ίδιες απόψεις και εκτιμήσεις, εκτός από πιθανή φιλία, μεταξύ τους συνεργάζονται και δημιουργούν μια μεγαλύτερη ομάδα. Έπειτα, η δική τους άποψη και εκτίμηση προβάλλεται πιο εύκολα, πιο συχνά και πιο εξαπλωμένα και τότε μπορούν να επηρεάζουν σημαντικά τις ζωές κάποιων άλλων και τις οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις. Αν για παράδειγμα, είναι πιο πολυάριθμοι όσοι σκέφτονται και δραστηριοποιούνται περισσότερο για το σεξ ή για τη μαγειρική, αυτοί σε πολλές περιπτώσεις θα συμφωνήσουν με τέτοιες πολιτικές που εξυπηρετούν το σκοπό της ομάδας τους και θα στραφούν ενάντια σε άλλες ομάδες και σε αντίθετες πολιτικές. Μια ομάδα της οποίας τα μέλη παραμελούν το σεξ και δεν σκέφτονται πολύ για το φαγητό, όπως θα μπορούσε να είναι μια ομάδα βιβλιόφιλων, αυτή θα ήταν αντίπαλη και σε πολλές περιπτώσεις με αντίθετες εκτιμήσεις. Μεγάλος αριθμός μελών από την κάθε μια ομάδα μπορεί να επιθυμεί να συνδυάσει πολύ σεξ και πολύ διάβασμα και τότε αποχωρούν από τη δική τους ομάδα για μια άλλη που επιδιώκει και τις δύο ανάγκες, ενώ αν η άλλη ομάδα δεν υπάρχει, τότε μερικοί πρωτοστατούν για να τη δημιουργήσουν. Η αριθμητική διαφορά των ομάδων είναι σημαντική για το αποτέλεσμα από τη συνεργασία των μελών της και για την επίτευξη των στόχων της ομάδας, αλλά βέβαια όχι αποκλειστικά αυτή. Όμως η ομάδα μπορεί να γίνει αριθμητικά αρκετά μεγάλη και με επίδραση στην καθημερινή ζωή όλων των ανθρώπων, που δύσκολα να μπορούν όλοι οι άλλοι να την αγνοήσουν και να μην εκτιμήσουν τις συνέπειες από μια διαφωνία.

Η οργάνωση της κοινωνίας μέχρι τώρα διατηρεί και χρησιμοποιεί θεσμούς, νόμους, αξίες, συνήθειες, δομές και σχήματα διοίκησης που καθορίστηκαν ιστορικά: δηλαδή έτσι όπως έτυχε και προσαρμοσμένα σε μια τοπική πραγματικότητα, με πολλές αρχαίες φαντασιώσεις και πάντα με τη λογική

προσαρμοσμένη στις προσωπικές επιδιώξεις και για ομαδικά συμφέροντα (περιστασιακά και ανταγωνιστικά μεταξύ τους). Ακόμα και **η αρχή της πλειοψηφίας δεν ήταν η πιο δίκαιη λύση και για κάθε κοινωνία, ήταν η πιο εύκολη και λογική λύση**. Όπως οι οπλισμένοι επιβάλλονται με τη δύναμη των όπλων στους άοπλους, έτσι η πλειοψηφία υπονοεί μια αριθμητική υπεροχή, η οποία αν εκφραστεί με τη βία, θα πρέπει να το σκεφτούν καλά εκείνοι που μειοψηφούν. Αυτή την απειλή υπονοεί και όχι το δίκαιο της πλειοψηφίας ή τις σωστές επιλογές της. Ακόμα και εκείνοι που κυβερνούν ή θα ήθελαν να ηγηθούν σε πολιτικές προσπάθειες χρειάζονται να γνωρίζουν πόσοι τους υποστηρίζουν και αν έχουν τη συμφωνία μιας αναμφισβήτητης πλειοψηφίας. Δεν μπορούν να μην ανησυχούν για το ενδεχόμενο μιας μαζικής αντίδρασης και για τις συντονισμένες προσπάθειες που γίνονται εναντίον τους, ενώ και πολλοί συνεργάτες τους με αυτή την εκτίμηση αποφασίζουν αν θα τους εγκαταλείψουν ή θα συνεχίσουν μαζί τους. Όμως, τα προβλήματα επιβίωσης, καταπίεσης, άδικης μεταχείρισης, θλιβερής υπομονής, εκβιασμού και ηθικής διαφθοράς, που οι πλειοψηφίες αντιλαμβάνονται σε καιρό πολέμου ή γενικευμένης φτώχειας, οι μικρές μειοψηφίες και πολλά ξεχωριστά άτομα τα βιώνουν σε περίοδο ειρήνης. Η αρχή της πλειοψηφίας είναι μια πολιτική και πολιτισμένη λύση με αριθμητικό μέτρο. Και όπως σε όλες τις δημιουργικές έρευνες του ανθρώπου, από τις φυσικές επιστήμες μέχρι την πολιτική οικονομία, όταν μπορεί να γίνεται η μέτρηση με αποδεκτό τρόπο, τότε το μέγεθος δεν αμφισβητείται. Αλλά όταν κάποιος συμφωνεί με τους κανόνες ενός παιχνιδιού, αυτό μπορεί να το κάνει προσποιητά ή αναγκαστικά, για να κερδίσει μια πλεονεκτική θέση. Και η ευθύνη των ψηφοφόρων δεν περιορίζεται στην επιλογή του ψηφοδελτίου και του πολιτικού προσώπου που υποστήριξαν. Η ηθική ευθύνη είναι η ευθύνη απέναντι στο Θεό και τον κόσμο ολόκληρο και αποδίδεται καθημερινά, όχι μόνο για τις πράξεις, αλλά και για τις παραλήψεις και για τις σκέψεις μας.

Πολλά από τα ζητήματα και τα προβλήματα τα οποία θέτουμε για συζήτηση είναι μέρη ενός άλλου ευρύτερου ή πρέπει να βασιστούν σε κάποιες άλλες απαντήσεις. Για παράδειγμα, το κοινωνικό πρόβλημα της χρήσης ναρκωτικών ουσιών δεν είναι μόνο ένα ζήτημα ψυχολογικό ή νομικό. Σε πολλές περιπτώσεις, ο τρόπος προσέγγισης του ζητήματος και ο περιορισμός της συζήτησης γύρω από το προκαθορισμένο είναι εσφαλμένος και δεν μπορούμε να αναμένουμε μία αξιόπιστη λύση του προβλήματος. Δεν έχει νόημα να στοχαστούμε πολύ χωρίς να μπλέξουμε ορισμένα άλλα ζητήματα, τα οποία κάποιος ξεχωρίζει ή θεωρούν χωρίς άμεση σχέση (για λόγους τυπικούς, επαγγελματικούς, αποποίησης ευθυνών και από κακή συνήθεια). **Χρειάζεται να βρεθούν και να ξεριζωθούν οι αιτίες που κάνουν την ανθρώπινη ζωή δυστυχισμένη και**

την κοινωνία άδικη και όχι να λυθούν περιστασιακά τα προβλήματα. Από πού ξεκινάει το πρόβλημα, πώς αυτό δημιουργείται και με ποια άλλα προβλήματα συνδέεται, αν κάποιος κερδίζει με αυτό και ίσως να προσδιορίσουμε καλύτερα ποιο είναι το πρόβλημα. Όταν αντιθέτως στοχεύουμε να επιλύσουμε τα προβλήματα με λανθασμένη προτεραιότητα, περιστασιακά τη στιγμή που οι αντιδράσεις μεγαλώνουν και όταν μας διευκολύνει, τότε με τις βιαστικές διορθώσεις, συχνά όχι μόνο δεν λύνουμε τα προβλήματα όπως νομίζουμε, αλλά αντιθέτως προετοιμάζουμε περισσότερα και δυσκολεύουμε τη λύση τους. Ιδιαίτερα όταν οι εκτιμήσεις και οι προβλέψεις μας πέφτουν έξω και εξακολουθούμε να συντηρούμε τις συνθήκες από τις οποίες εκκολάπτονται νέα προβλήματα. Αν κάποιος πετάξει τα σκουπίδια του μέσα στο χώρο της οικίας μας, τότε το πρόβλημα δεν θα είναι μόνο οι ακαθαρσίες, η δυσοσμία και η ενοχλητική όψη αυτών. Το πρόβλημα θα συνδέεται και με το δράστη και αν δεν δοθεί η σωστή λύση, τότε το πρόβλημα μπορεί να επαναληφθεί ή και να δυσκολέψει περισσότερο. Στην ιατρική προτείνεται η πρόληψη ως μια λύση καλύτερη. Έχουμε κάποια γνώση για το ανθρώπινο σώμα και για τα όρια αντοχής και καλής λειτουργίας του και μπορούμε να αποφύγουμε ορισμένες καταχρήσεις και υπερβολές, αντί μετά να πασχίζουμε για τη θεραπεία και με αμφίβολη αποτελεσματικότητα. Τέτοια είναι η λύση που προτείνει η Ηθική με τις αιώνιες και πνευματικές αξίες. Είναι λογική πρόληψη και αποτροπή προβλημάτων, στο άτομο και σε όλη την κοινωνία, βασισμένη στη γνώση των περιορισμών και των αδυναμιών, που ξεκινούν από το βιολογικό σώμα και δεν λείπουν από το ανθρώπινο πνεύμα. Όταν μπορούμε να μεταφέρουμε πολλά πράγματα συγχρόνως, με λιγότερες κινήσεις, δεν θα είναι από τον υψηλό δείκτη νοημοσύνης να θέλουμε να τα μεταφέρουμε το καθένα μεμονωμένα.

Στην τεχνολογία, στην επιστημονική έρευνα, στις πολιτικές και στις τηλεοπτικές συζητήσεις, στην καθημερινή επικοινωνία μεταξύ των ανθρώπων, στην προσφορά υπηρεσιών και προϊόντων, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, που νομίζουμε ότι προτείνονται και προσφέρονται λύσεις σε προβλήματα και διευκολύνσεις για τη ζωή μας, συνήθως **συμβαίνει το αντίθετο**. Στις περισσότερες των περιπτώσεων, η έξυπνη προσφορά και οι εντυπωσιακές λύσεις και προτάσεις δεν έχουν κάποιο άλλο σκοπό ή άλλη προτεραιότητα, από το να προωθήσουν κάποιος την άποψή τους και να μας εντυπωσιάσουν, για να μπορέσουν να εκμεταλλευτούν τις θετικές εντυπώσεις με ορισμένα ανταλλάγματα. Αυτό το έξυπνο κυνήγι των ανταλλαγμάτων, που συνήθως κρύβεται πίσω από κάποια προσφορά υπηρεσιών ή προϊόντων, ακόμα και σε πολιτιστικές διοργανώσεις (με γνωστά ονόματα!), δεν γίνεται πάντοτε με επίγνωση και με κακή πρόθεση. Γίνεται όπως το φαινόμενο της προσαρμογής των μορφών

ζωής στις ιδιαίτερες τοπικές και χρονικές συνθήκες. Στον αγώνα για επιβίωση, ο άνθρωπος με τη δημιουργική του σκέψη επινοεί περιστασιακές λύσεις και πλεονεκτήματα, χωρίς αυτά να είναι απαραίτητα για κάποια τελική επιδίωξη και ενώ αυτά σύντομα θα ξεπεραστούν από άλλες λύσεις ή θα προκαλέσουν νέα προβλήματα. Κάθε ένας έχει ειδικευτεί σε ορισμένα ζητήματα, έχει επικεντρωθεί σε ένα δικό του πλεονέκτημα, σωματικό ή πνευματικό, έχει αναλάβει μια συγκεκριμένη εργασία και έχει επιλέξει έναν ή περισσότερους ρόλους για την κοινωνία. Με την ειδικευση, με το δικό του σκοπό και τον προσαρμοσμένο ρόλο του, κάθε ένας ρυθμίζει την καθημερινή ζωή του, εκμεταλλεύεται εξαντλητικά τη σκέψη του και με την έξυπνη δράση του αισθάνεται ότι αξιοποιεί το χρόνο και τη ζωή του. Αυτή η αίσθηση είναι ο τελικός σκοπός του ανθρώπου ως ένα πλήρες πρόσωπο και με αυτόν το σκοπό ενδιαφέρεται για να λύσει κάθε πρόβλημα και από αντίδραση στους αμφισβητίες. Η ανταμοιβή τον ενθαρρύνει και τον διευκολύνει για πολλές άλλες επιλογές του. Συνήθως κανένας δεν ενδιαφέρεται και δεν προσπαθεί ειλικρινά για τα προβλήματα των άλλων, ούτε γενικά για τη διάδοση και την αναζήτηση της αλήθειας, ούτε για τη δικαιοσύνη στην κοινωνία, συχνά ούτε για τη συνεργασία. Η συνεργασία και η συμμετοχή σε μια ομάδα χρησιμοποιούνται για την προσωπική αναρρίχηση, για επιδιώξεις έξω από την ομάδα και σε πολλές περιπτώσεις, επειδή έτσι διευκολύνεται η δική του ζωή, εξυπηρετείται η δική του δράση και συμπίπτουν μερικά συμφέροντα. Τελείως αντίθετα, οι άνθρωποι συνήθως σκέφτονται περισσότερο για τις κινήσεις, τις διαδικασίες και για τη δημόσια εικόνα, παρά για το σκοπό και το αποτέλεσμα το οποίο οι ίδιοι προβάλλουν ή θα έπρεπε άμεσα και πιο επίμονα να προσπαθήσουν.

Σε αυτή τη θεατρική προσπάθεια προσφοράς και της προσωπικής ανάγκης για ένα ρόλο μέσα στον κόσμο, προσθέστε και τα εμπόδια από τους κανονισμούς, τις προϋποθέσεις, τους άγραφους νόμους και συνήθειες, το μοίρασμα των ευθυνών και τη συναδελφική υποστήριξη. Όλοι αυτοί οι όροι, οι κανόνες και η πειθαρχία, το τελευταίο που εξυπηρετούν είναι η προσφορά υπηρεσιών και μιας ειλικρινούς προσπάθειας για πληροφόρηση και ανεύρεσης των καλύτερων λύσεων. Το πρώτο που εξυπηρετούν είναι τις σχέσεις συνεργασίας και τη διατήρηση της ομαδικής προσπάθειας. Ενώ συνήθως περιορίζουν τις επιλογές και τις σκέψεις για την επίτευξη των στόχων της ομαδικής προσπάθειας, εμποδίζουν την έρευνα και την αμερόληπτη πληροφόρηση και εξυπηρετούν την προτεραιότητα για τα συμφέροντα λίγων προσώπων και συνεργατών. Οποιαδήποτε προσπάθεια γίνεται από τα μέλη ή τους συνεργάτες δεν πρέπει να προκαλέσει εσωτερικές διαφωνίες, τριβές και τελικά κακή συνεργασία ή διάλυση της ομάδας. Έτσι εξηγείται συνολικά πώς αυτοί που εκπροσωπούν την ομάδα τους, που εμφανίζονται πρώτοι και μόνοι για μια προσπάθεια

με λίγους ή πολλούς συνεργάτες, σε προσπάθεια πολιτική, ή πολιτιστική ή ενημερωτική και ψυχαγωγική, αυτοί οι οποίοι γράφουν σε περιοδικά έντυπα, που ενημερώνουν για τις εργασίες και τις υπηρεσίες τους, που οργανώνουν διαγωνισμούς και αναμετρήσεις, όλοι αυτοί σπάνια είναι αμερόληπτοι. Σπάνια σκέφτονται αδέσμευτα και εκφράζουν με θάρρος άποψη για όλα και για μερικές ανταγωνιστικές προσπάθειες και εύκολα επικαλούνται την άγνοιά τους για ζητήματα, που κάποιος άλλος θα τους "φρενάρουν" τη σκέψη και τον εγωισμό. Αντιθέτως, συχνά αποδεικνύονται προκλητικά μεροληπτικοί: μιλούν για τους δικούς τους φίλους και συνεργάτες, προσφέρουν συμμετοχή και ευκαιρίες στα πρόσωπα που συνάντησαν ή επικοινωνήσαν αυτοί οι ίδιοι, δέχονται συναδελφικές πιέσεις για να αλλάξουν τις επιλογές τους, προσέχουν για να μην προκαλέσουν αντίδραση από άλλους εκπροσώπους και ανταγωνιστές, αγνοούν τις ξένες προσπάθειες, οι στενές γνωριμίες ευνοούν ή εμποδίζουν τις επιλογές τους, βραβεύουν ή απορρίπτουν με υπερβάσεις των όρων και της λογικής προτεραιότητας κλπ. Η μεροληψία τους λάμπει εκτυφλωτικά, αφού δεν λένε μια λέξη για τα πρόσωπα που δεν συμμετέχουν στη δική τους διοργάνωση και για τις ανταγωνιστικές προσπάθειες. Όταν κάτι συμβαίνει εξοπλωμένα, ευρύτερα, σε πολλές περιπτώσεις και επαναλαμβάνεται όπως αν η παραβίαση του κανόνα να είναι ένας κανόνας, τότε χρειάζεται μια εξήγηση για αυτή την ευρύτερη εμφάνιση του αποτελέσματος, της ίδιας αδυναμίας και της ομοιότητας που θυμίζει κάτι από τα ίδια. Κάθε συγκεκριμένη περίπτωση (λ.χ. μιας αδικίας) έχει μια συγκεκριμένη εξήγηση, αυτή που κάθε φορά καταγράφεται και γίνεται γνωστή. Αλλά ότι τα ίδια λάθη, οι ίδιες αδυναμίες με την ίδια μεροληπτική λογική γίνονται σε ένα πλήθος περιπτώσεων, αυτά έχουν μια κοινή εξήγηση, η οποία δεν προσφέρεται με λεπτομέρειες για να τραβήξουν περισσότερους αναγνώστες, ακροατές και θεατές. Οι τελευταίοι διψούν για τις λεπτομέρειες της κάθε περίπτωσης και για το πώς σκέφτηκε και έπραξε το κάθε πρόσωπο ξεχωριστά, όπως όταν βλέπουν μια τηλεοπτική σειρά.

Κάποιος θα παρατηρούσε ότι μια τέτοια απαξιωτική άποψη (για τους λόγους συνεργασίας των ανθρώπων και της προσφοράς τους) είναι ισοπεδωτική και θα ρωτούσε λογικά: Όλοι οι υπεύθυνοι που συζητούν μεταξύ τους για πολύ καιρό, που έχουν μεγάλη εμπειρία από την εργασία τους και ανταλλάσσουν απόψεις, υποβάλλουν μελέτες, υπογράφουν σχέδια και όρους καλής συνεργασίας, ενημερώνουν τους συναδέλφους τους και τον κόσμο κλπ. όλοι αυτοί λένε ψέματα και προσποιούνται; Κυρίως θέλουμε να ελαττώσουμε τις υπερβολικές προσδοκίες του κόσμου, που βιάζεται να εκτιμήσει από τα φαινόμενα και από μερικές εντυπώσεις και έτσι, πολλές φορές απογοητεύεται και πέφτει θύμα εκμετάλλευσης, οικονομικής και όχι μόνο. Από την άλλη πλευρά, να αποθαρρύνουμε όλους εκείνους που καλλιεργούν αυτές τις παρα-

πλανητικές εντυπώσεις ή έχουν μια υπερβολική εκτίμηση για το ρόλο τους μέσα στην κοινωνία και για τις πνευματικές τους ικανότητες. Έπειτα να σκεφτούμε ποιανού προβλήματα λύνονται, αν αυτά τα προβλήματα έπρεπε να έχουν δημιουργηθεί και από ποιους δημιουργούνται και χρησιμοποιούνται. Όταν δημιουργούνται προβλήματα τότε εμφανίζονται εκείνοι που υπόσχονται να τα λύσουν και όσοι προετοιμαστούν, αυτοί τα εκμεταλλεύονται οικονομικά. Επιπλέον να παρατηρήσουμε τη μεγάλη απόσταση ανάμεσα στην προσπάθεια επίλυσης ενός προβλήματος με αυτό το σκοπό και στην προσπάθεια, που γίνεται με άλλους σκοπούς ή για να περνάει η ώρα της δουλειάς. Δεν είναι το ίδιο να συζητάμε και να συμμετέχουμε σε μια προσπάθεια για την επίλυση ενός προβλήματος (θεωρητικού ή πρακτικού) και το να είναι άμεσα δικό μας αυτό το πρόβλημα. Δεν είναι το ίδιο να σκεφτόμαστε για τη λύση του προβλήματος εξαντλητικά και διαρκώς, επειδή αν παραμένει άλλο και η αποτυχία θα έχουν αρνητικές συνέπειες στη δική μας ζωή ή θα χρειαστούν δικά μας ανταλλάγματα (να χαθούν). Δεν είναι το ίδιο, να προσπαθούμε με ενδιαφέρον για να λύσουμε το πρόβλημα και όχι για τις δημόσιες σχέσεις μας και επειδή έτσι πληρωνόμαστε και με άλλες κρυφές προσδοκίες. Δεν είναι το ίδιο να προσπαθούμε με ενδιαφέρον για να λύσουμε το πρόβλημα και όχι από τυφλό καθήκον και μάλιστα, με την πολυτέλεια να περιορίζουμε την προσπάθεια στα χρονικά περιθώρια που πληρωνόμαστε και σύμφωνα με ορισμένους κανόνες και όχι ανατρεπτικά και αντικοινωνικά, έτσι όπως θα χρειαζόταν. Αντιθέτως, έτσι έξυπνα και προετοιμασμένα δεν πάμε για να λύσουμε κανένα πρόβλημα κανενός, αλλά έχουμε την υπερβολική εμπιστοσύνη στις πνευματικές μας ικανότητες για να λύσουμε τα δικά μας προσωπικά προβλήματα, χωρίς κανέναν να καταλάβει ότι έτσι ιδιοτελώς σκεφτόμαστε! Με τέτοια μεροληπτική λογική και ο καθένας από το μετερίζι της δικής του επαγγελματικής εμπειρίας, έτσι ενισχύει τις συνήθειές του και περνάει την ώρα του με τη ψευδαίσθηση ότι αυτή δεν πήγε χαμένη. Αν ο ίδιος δεν χάνει τίποτα από τα προβλήματα που σκέφτεται, αλλά αντιθέτως κερδίζει χρήματα με αυτά, τότε αυτός μάλλον γελάει ή υποβαθμίζει ή δεν μπορεί να καταλάβει τα προβλήματα, τα οποία δυσκολεύουν πραγματικά τη ζωή ή τη σκέψη των άλλων. Αν έπρεπε να δίνουμε χρήματα κάθε φορά για τα λάθη μας, τότε όλοι θα σκεφτόντουσαν πιο διστακτικά και θα μιλούσαν λιγότερο. Μερικοί, μέσα στην υπεροψία τους, θα πίστευαν ότι δεν αξίζει να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους και τις σπάνιες ικανότητές τους και θα δήλωναν την αποχώρησή τους. Έτσι θα είχαμε γλιτώσει από πολλά προβλήματα!

Οι πιο έξυπνες προσπάθειες οι οποίες εμφανίζονται επίσης να γίνονται για ορισμένα μεγάλα και μόνιμα προβλήματα, με καθημερινές συναντήσεις υπεύθυνων για τα ζητήματα, με εξαντλητικές συζητήσεις, με την κατάστροψη

ενός σχεδίου, με την αδιάλλακτη αντιπαράθεση μερικών εκπροσώπων κ.λπ. συχνά αυτές δεν είναι κάτι περισσότερο από εργασία για την οποία εκείνοι πληρώνονται. Δεν είναι κάτι περισσότερο από σύγκρουση μερικών συμφερόντων χωρίς τέλος, ή συντηρητικές επιλογές που δεν στοχεύουν να διαταράξουν τις ισορροπίες και τη συνέχεια ορισμένων προηγούμενων σχεδιασμών και σουρεαλιστικές προσπάθειες, οι οποίες γίνονται με τους φραγμούς πολλών κανόνων, όρων, υποδειγμάτων, εντολών και νόμων, τους οποίους δεν πρέπει να υπερβούν, αλλά αντιθέτως να σεβαστούν. Και γι' αυτό τελικά, τα προβλήματα μένουν άλυτα ή με αποτυχημένη λύση, αφού η καλύτερη λύση ήταν το τελευταίο ζητούμενο. Σε αυτή τη θεατρinίστικη εμφάνιση, όπως πολλές φορές προβάλλεται σαν εξαντλητική μάχη για τη λύση ενός προβλήματος και γίνονται υπερβολικές εκτιμήσεις για τις προσδοκίες ή τις αποτυχίες και πολλοί επαναλαμβάνουν σαν είδηση ή σαν σημαντικό γεγονός, να προσθέσουμε και τις αδυναμίες των ηθοποιών, όταν αυτοί είναι αδέξιοι, ανεύθυνοι, στενόμυαλοι, απροετοίμαστοι, κατώτεροι των περιστάσεων και γενικά άαξιοι. Με λίγα λόγια, εμείς που σκεφτόμαστε και αμφιβάλουμε για τα πράγματα αν είναι έτσι ακριβώς όπως μας εμφανίζονται από τις αισθήσεις, δεν μπορούμε να πιστέψουμε έτσι εύκολα, ότι οι λύσεις πολλών προβλημάτων είναι πραγματικές λύσεις. Ακόμα πιο δύσκολα θα εκτιμήσουμε ότι οι υπεύθυνοι που φροντίζουν για την προώθηση των προϊόντων, των έργων και των υπηρεσιών τους, που αποφασίζουν για νέες συνεργασίες, ή εκείνοι που συμμετέχουν σε κοινωνικές δράσεις ή εργάζονται στις ανώτερες κρατικές θέσεις ή αγωνίζονται για να αλλάξουν μια πολιτική, όλοι αυτοί είναι της εμπιστοσύνης και ότι κουράζονται για τη ζωή των άλλων και για καλύτερο μέλλον στην κοινωνία.

Όπως έχουμε διαπιστώσει, η προτεραιότητα του ατόμου προς τον εαυτό του είναι ένα φυσικό φαινόμενο και το ανθρώπινο πνεύμα με τις πληροφορίες και με τις εκτιμήσεις του, μόνιμος ρυθμιστής της συμπεριφοράς. Έτσι είναι το πνεύμα μαζί με την ανυπολόγιστη άγνοιά του και με τις αδυναμίες της σκέψης, ιδιαίτερα στις πιεστικές συνθήκες της ζωής. Αν υπερπηδήσουμε αυτή τη θεμελιακή παρατήρηση και μιλήσουμε για τις ανθρώπινες σχέσεις και συνεργασίες, τότε αφήνουμε τη σκέψη να εκτιμήσει υπερβολικά την καλή διάθεση του ατόμου προς μερικά άλλα πρόσωπα ή προς μια ομάδα. Τότε φανταζόμαστε τη δράση και τη συνεργασία του μονόπλευρα σαν προσφορά και την προσφορά σαν πρώτη ή συνειδητή επιλογή του. Η απόκρυψη ή η υποβάθμιση αυτού του βιολογικού φαινομένου της προτεραιότητας προς τον εαυτό μας έχει συνέπειες, που ξεπερνούν τις προσωπικές σχέσεις και τις ατομικές απογοητεύσεις. Μεταλλάσσουν την ελευθερία, την εμπιστοσύνη και τη συνεργασία σε πνευματικές αδυναμίες, τις οποίες εκμεταλλεύονται οι πιο σιχαμεροί

άνθρωποι του κόσμου. Αυτών που εκμεταλλεύονται τις ζωές των άλλων με τους νόμους της πολιτείας, με τις ανοχές και τις φαντασιώσεις της κοινωνίας και με την απουσία των νόμων, ή αυτών των σιχαμερών, που εμφανίζουν την προσφορά τους σαν συνειδητή επιλογή για να δικαιολογήσουν τα μεγάλα κέρδη τους. Με την απόκρυψη αυτής της βιο-ηθικής προτεραιότητας, οι άνθρωποι εξαπατώνται ομαδικά για ιδεολογικούς και επαγγελματικούς ανταγωνισμούς, όπως και για οικονομικούς λόγους και αυτή η παραπλάνηση συνδέεται με όλα τα κοινωνιολογικά ζητήματα. Όπως κάποιοι ηθικολογώντας συγκάλυπταν τις σεξουαλικές προτιμήσεις και επιθυμίες τους και πολλές φορές την ιδιοτέλειά τους, έτσι στις "φιλελεύθερες" και στις δημοκρατικές χώρες, η ομαδική μεγαλομανία και η ιδιοτέλεια συγκαλύπτονται πίσω από τις νόμιμες συνεργασίες και τον ευγενή συναγωνισμό. Και έτσι η ηθική ευθύνη δεν γίνεται πολιτική και νομική και μετακυλιέται στον ανυπεράσπιστο, απροετοίμαστο, ανυποψίαστο και ανασφαλή κόσμο, που εξαναγκάζεται ή υποκινείται να αποφασίσει και να επιλέξει τον απατεώνα του για να εργαστεί, να συνεργαστεί ή για να εξυπηρετηθεί. Σχετικά φαινόμενα είναι η προσωπολατρία, ο φανατισμός, η καλόπιστη υπακοή, που δημιουργούνται μαζικά σε ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας με αυτή την παραπλάνηση για ανιδιοτελή προσφορά και για μεγαλουργήματα από τα οποία όλοι, τάχα, κερδίζουν. Η παραπλάνηση μεθοδεύεται επίσης επαγγελματικά -πέρα από τον αρχικό εντυπωσιασμό- με τη δημόσια προβολή του έργου, της δράσης, της σταδιοδρομίας, της συνεργασίας και με τη φαντασία, που αναμειγνύεται δυσδιάκριτα με την πραγματικότητα για να γίνει μύθος, πιο σπάνια και θρησκεία. Τελικός σκοπός πάντα η οικονομική και η ιδεολογική εκμετάλλευση.

Θυμήσου! Σε όλες τις προσπάθειες για να επιτύχουν τον ενθουσιασμό και τη θετική εκτίμησή σου, εκμεταλλεύονται τη βιαστική εκτίμησή σου. Δηλαδή ν' απαντήσεις χωρίς σκέψη και πληροφόρηση: Ναι, έτσι είναι όπως είπατε. Ναι, εσάς θα επιλέξουμε. Δεν λένε πάντα ψέματα, αλλά παίζουν με τις εκφράσεις και λένε μισές αλήθειες και ανακρίβειες, τις οποίες υποτίθεται θα μάθουμε... αν ψάξουμε. Αν χρειαστεί για τη θετική εκτίμησή σου, θα προκαλέσουν και την αντίστοιχη ανησυχία!

Όπως οι άνθρωποι και τα άλλα ζώα απολαμβάνουν το σεξ και πιστεύουν ότι αυτή την απόλαυση επιδιώκουν, ενώ στην πραγματικότητα εξυπηρετούνται και άλλα σχέδια της φύσης, έτσι γίνεται και αντιθέτως: Να πιστεύουμε ότι εξυπηρετούμε τα σχέδια για το μέλλον μας και ότι επιτυγχάνουμε κάτι σημαντικό, ενώ στην πραγματικότητα συχνά γίνεται το ακριβώς

αντίθετο. Όταν ένας άνθρωπος δεν σκέφτεται ευρύτερα τον κόσμο και το ρόλο του πέρα από τον εργασιακό χώρο του και τις προσωπικές επαφές, αυτός εκμεταλλεύεται την άγνοια και ποντάρει στην καλή τύχη για να απολαύσει τις φαντασιώσεις του. Μην αναμένουμε από ένα τέτοιο στενόμυαλο και ανήθικο άνθρωπο να σκέφτεται αμερόληπτα και ότι είναι πιο αξιόπιστος από ένα συνηθισμένο απατεώνα. Η υπευθυνότητα και η αξιοπιστία που χρειάζονται για τη συνεννόηση και τη συνεργασία μεταξύ των ανθρώπων συνθλίβονται από τις υπερβολικές προσδοκίες και αυτά "τα εφόδια" δεν είναι διαθέσιμα για όλες τις ώρες και τις ημέρες. **Η σχέση της παρανοϊκής και φαντασμένης ζωής γενικά με την εξωτερική δράση και η σχέση αυτών των ασθενειών με τη βιαστική βεβαιότητα και τη μεροληψία είναι αξεχώριστα μεταξύ τους.** Όσοι δεν καταλαβαίνουν αυτή τη φυσιολογική αδυναμία της ζωής, καμία πειστική απάντηση δεν έχουν για την επίγεια δυσκολία να συμβιώσουν φιλικά όλοι μαζί οι άνθρωποι, πολλές φορές ούτε σαν μέλη μιας μικρής οικογένειας. Καμία απάντηση για την αναπόφευκτη δυστυχία στην ανθρώπινη ζωή, για τον καθοριστικό ρόλο της τύχης στις πολιτικές εξελίξεις και για τη συμμετοχή των φυσικών γεγονότων και εξελίξεων. Καμία απάντηση για την παγκόσμια επιτυχία της πολιτικής, να χωρίζει κυριολεκτικά τους λαούς με σύνορα γεωγραφικά, πολιτικά και πολιτιστικά και να τον στρέφει εχθρικά σε άλλες ομάδες μέχρι και ενάντια στον πληθυσμό ολόκληρης της γης. Η περισσότερη γνώση και η τεχνολογία δεν έλυσαν μόνο προβλήματα, αλλά και δημιούργησαν ακόμα περισσότερα. Η ανθρώπινη κοινωνία δεν είναι μια γνωστή και σαφής πραγματικότητα, όπως με υπερβολική βεβαιότητα όλοι σκέφτονται. Με την ίδια υπερβολική εκτίμηση ορισμένοι αποφασίζουν, προβλέπουν, προσφέρουν λύσεις και αγωνίζονται για να τη διορθώσουν. Και αν η ειρήνη ήταν κάτι φανερό και περισσότερο από τη δημοκρατία, όπως φανταζόμαστε, τότε αυτή θα ήταν ο κανόνας στην ιστορία για τις κοινωνίες της Γης, ενώ οι πόλεμοι θα ήταν μερικές σύντομες ανωμαλίες στις σχέσεις μεταξύ των χωρών, αν όχι οι αποτελεσματικές λύσεις για ορισμένες λογικές διεκδικήσεις. Όμως η ειρήνη για πολλούς είναι η φανταστική εκείνη ισορροπία και ανεκτικότητα στην κοινωνία, την οποία χρειάζονται για να την καταχραστούν ανεμπόδιστοι και για να εκμεταλλευτούν ανενόχλητοι όλα τα πλεονεκτήματα του υλιστικού τρόπου ζωής.

Η ηθική με εσωτερικό προσανατολισμό και οι παγκόσμιες πνευματικές αξίες δεν μπορούν να διαψευστούν με θεωρίες και πολυλογία. Με τις εικασίες και με τη φαντασία τι θα γινόταν στον κόσμο, αν αυτοί που διοικούν το κράτος άλλαζαν τις αποφάσεις τους και την πολιτική τους, έτσι δεν αποδεικνύουμε τον καθοριστικό ρόλο της πολιτικής για την κοινωνική ζωή, όπως εκτιμάμε και σκεφτόμαστε αφηρημένα αυτό το ρόλο και με τις προβλέψεις μας. Η

κοινωνική ζωή και οι ανθρώπινες συνεργασίες είναι αναπόφευκτες από την ίδια τη φύση, όσο είναι και η οικογενειακή ζωή. Δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τους ανθρώπους αν αυτοί θα είναι άνθρωποι με σκέψη, αν θα εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα της συνεργασίας και αν θα επιλέξουν την καταστροφή. Πάντα μια πολιτική αρχή θα συντονίζει τις συνεργασίες μεταξύ των ξεχωριστών προσώπων ή ομαδικά, πάντα θα υπάρχουν ρυθμιστικοί κανόνες και νέα προβλήματα θα χρειάζονται λύση και πάντα το ψέμα και η αδικία θα συγκρούονται με την αλήθεια και το δίκαιο. Όπως και να αποφασίσουν αυτοί που πρωταγωνιστούν, με οποιαδήποτε πολιτική και παρά την εμπειρία και τις λογικές συνέπειες στη θεωρία και απρόβλεπτα για τη μεθεπόμενη μέρα. Όπως και αν έζησαν οι άνθρωποι στο παρελθόν, όπως και αν αποφάσισαν, με τον *Καλιγούλα αυτοκράτορα* ή με την απόσυρση του *Βούδα*, η ζωή, τα όνειρα, οι συνεργασίες, οι απολαύσεις δεν χάθηκαν από τον κόσμο και η επιστροφή στο παρελθόν είναι αδύνατη. Η πολιτική χωρίς τη ζωή με πνευματικές αξίες δεν έχει νόημα και χωρίς την κοσμολογική ηθική όχι μόνο στερείται μιας αμερόληπτης λογικής, αλλά και δεν μπορεί να υπάρξει πολιτισμένη κοινωνία. Η πολιτική δεν μπορεί να αγνοεί τις ηθικές αρχές και θεωρητικά λογοδοτεί στην ηθική και όχι το αντίθετο, όσο και αν η πολιτική επιβάλλεται με τη δύναμη των όπλων. Με τη σωματική βία και με δολοφονικά όπλα μπορεί μια ομάδα να μας αιχμαλωτίσει και έτσι απειλητικά να μας εξαναγκάσει να υπακούσουμε στις εντολές και στις οδηγίες της. Αυτή η (περιστασιακή) υπεροχή στη σωματική δύναμη και η εκτέλεση των εντολών τους με τη βία μπορεί να εκτιμηθεί από τους ίδιους νόμιμη και απολαυστική. Όμως υπάρχουν παγκόσμιες ηθικές αρχές, που εφαρμόζονται στη φύση από τον κόσμο σαν σύνολο και αυτοί δεν μπορούν να διαψευστούν ή να ακυρωθούν. Αν τις αναγνωρίζουμε, τότε πνευματικά εμείς είμαστε κερδισμένοι, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι πρέπει υψώσουμε λάβαρο και να αντισταθούμε με ανόητες πράξεις, που θα προκαλέσουν την οργή της συμμορίας και τη δολοφονία μας. Για να αντιμετωπιστούν τα ανθρωπόμορφα τέρατα χρειάζεται περισσότερο η υπομονή, η αντίχρευση των αδυναμιών και των λαθών τους, η απομόνωση και η παραπλάνησή τους και λιγότερο ή στο τέλος η σωματική βία, αν όχι καθόλου τέτοια.

Στο σκοτεινό ουρανό της γης παρατηρούμε ένα πλήθος από φωτεινά στίγματα και με αποκλίσεις στις θέσεις τους, που έχουν μια μαθηματική περιγραφή και σύμφωνα με ορισμένους νόμους. Αυτά όμως είναι ένας αριθμός από ουράνια σώματα έτσι όπως φαίνονται σε έναν ουρανό, από τη θέση του δικού μας πλανήτη και μαζί με τη δική του κίνηση. Η πραγματική θέση και απόσταση των ουράνιων σωμάτων δεν είναι εύκολα ορατή, ούτε οι περισσότερες διαφορές τους. Η τύχη τους μέσα στο χρόνο είναι ξεχωριστή και οι αποκλίσεις στις θέσεις τους θα φαίνονται διαφορετικά σε άλλες περιοχές του σύμπα-

ντος. Το ότι παρατηρούμε ανθρώπους και γεγονότα σε πιο κοντινή απόσταση εδώ στη γη, αυτή η συνολική άποψη είναι ακόμα πιο λίγο πραγματική απ' όσο η αστρονομική. Η (αντικειμενική) πραγματικότητα δεν λείπει, αλλά δεν είναι αυτή η μια, με τη συνάφεια και με τις σχέσεις εξάρτησης που εμείς παρατηρούμε επιλεκτικά και με τη φαντασία των λέξεων, ακριβώς με σκοπό να αντιδράσουμε και να τη διαψεύσουμε με τη δημιουργική ή την καταστροφική δράση μας. Και όσα λέγονται με τη γλώσσα, έτσι οι άνθρωποι εξωτερικεύουν τις φαντασιώσεις τους, τις αντιδράσεις τους, την ανησυχία και την ευχαρίστησή τους και λιγότερο τη γνώση τους για τον κόσμο και την κοινωνία. Γι' αυτό και λέγονται τόσα πολλά και ασυγκράτητα και χωρίς κανένα βέβαιο αποτέλεσμα, αφού οι άνθρωποι περισσότερο εκφράζουν όσα φαντάζονται και βιώνουν και όχι όσα γίνονται πραγματικά στον κόσμο και στην κοινωνία. Αυτή τη φαντασία μπορούν όλοι να την αντιληφθούν, αν αναρωτηθούν για κάθε λέξη που χρησιμοποιούν τι θέλουν να πουν και τι πιστεύουν ότι θα καταλάβουν οι άλλοι που τους ακούν. Ακόμα και με την πιο απαισιόδοξη άποψη, όπως όταν φανταζόμαστε γενικευμένες εχθροπραξίες με τη λέξη "πόλεμος", η ζωή δεν σταματάει για όλους και με τις καταστροφές που προβλέπουμε, όπως επιβεβαιώνεται και ιστορικά. Η γη θα συνεχίσει να περιστρέφεται, νέοι θα ερωτεύονται, παιδιά θα παίζουν και θα εκπαιδεύονται, κάποιιοι θα κερδίζουν, νέες τεχνολογίες θα επινοούνται, μεγάλοι σκοποί θα εμψυχώνουν τη δράση, νέοι ήρωες θα δοξάζονται, θέσεις εργασίας θα δημιουργούνται, τουριστική εκμετάλλευση θα γίνεται, επιμορφωτικές παραγωγές και βιβλία θα βραβεύονται και πολλά από τα άσχημα σε καιρό ειρήνης θα ξεχαστούν. Όπως και οι χειρότερες ώρες της προσωπικής ζωής (λ.χ. ο θάνατος ενός μέλους της οικογένειας), μετά από λίγο ή περισσότερο καιρό προσπερνούνται με τη λογική σκέψη και η ζωή συνεχίζεται, ίσως και πιο όμορφη, χωρίς τίποτε να φανερώνει τις τρομερές στιγμές του παρελθόντος, που έμοιαζαν με το τέλος του κόσμου. Ο κόσμος και τα γεγονότα δεν είναι μέσα στη φαντασία μας, όλα μαζί συγχρόνως και από τις οπτικές γωνίες, όπως τα σκεφτόμαστε, με τη συγκίνηση των αναμνήσεων ή των προσδοκιών μας και με τη συνοδεία μουσικής. Χιλιάδες εφημερίδες να γραφόντουσαν, καμία δεν θα έγραφε τα ίδια και δεν θα εξαντλούσε τα ζητήματα. Η ενημέρωση είναι περισσότερο παραπλάνηση, ψυχαγωγία και αφορμές για σκέψη και όχι πληροφορία απαραίτητη για την ατομική ζωή ή αξιόπιστη γνώση. Αλλά και η καλύτερη ενημέρωση, είτε γίνεται μαζικά, είτε προσωπικά, εκτός από αδιάφορη και αναποτελεσματική, μπορεί να προκαλέσει συνειρμούς και σκέψεις με αντίθετο σκοπό από αυτό που αναμέναμε. (Όπως λ.χ. πόσο έξυπνα έδρασαν κάποιοι κακοποιοί, ενημέρωση για τις συνέπειες του καπνίσματος και μερικών απαγορευμένων ουσιών, ή για κάποια νέα τεχνολογία).

Χρειάζονται πολλές σειρές βιβλίου για να μεταδώσουμε γραπτώς σε έναν άλλο άνθρωπο που μιλάει την ίδια γλώσσα, την περιγραφή μιας εικόνας και μερικές παρατηρήσεις για ένα απλό και στατικό πράγμα ή την περιγραφή ενός σύντομου γεγονότος. Επομένως, να σκεφτούμε ότι μέσα σε λίγες σειρές και στο σύντομο χρονικό διάστημα λίγων λεπτών της ώρας, μεταδίδονται γεγονότα και καταστάσεις, τα οποία ούτε καν είδαμε. Τα περισσότερα που γράφονται και λέγονται (γραπτά ή προφορικά) είναι λανθασμένα, ελλιπή, φανταστικά και προβλέψεις. Ωστόσο, μέχρι τώρα ανεχόμασταν αυτά τα λάθη και την έλλειψη στην πληροφορία σαν μια φυσιολογική ανθρώπινη αδυναμία. Αφού όμως, ορισμένοι... δεν δέχονται να αμφισβητηθεί η αξιοπιστία τους και αντίθετως εύκολα γελοιοποιούν ή αμφισβητούν τις αντίθετες απόψεις. Αφού ορισμένοι δικαιολογούν τη δράση τους με τη βεβαιότητα της γνώσης και με τη σωστή πληροφόρηση. Αφού ορισμένοι θέλουν να εκτιμούν την αξιοπιστία με τίτλους σπουδών και συστάσεις και σκέφτονται με υπεροψία. Αφού όλοι αυτοί επενδύουν στη σχέση εμπιστοσύνης και στην ευπιστία των ανθρώπων για να ελκύσουν πελάτες, για να εξυπηρετήσουν τους επαγγελματικούς και πολιτικούς στόχους και για λόγους διαφημιστικούς ή δυσφημιστικούς. Σε όλους αυτούς δεν θα πούμε ότι λένε ή γράφουν τα γεγονότα και τα πράγματα με πολλά λάθη και με φαντασιώσεις (έτσι όπως εμείς που ερευνούμε ή συζητούμε ή παραδεχόμαστε ότι είμαστε αγράμματοι). Θα τους πούμε ότι λένε ψέματα με επίγνωση και εξαπατούν τον κόσμο για να πληρώνονται σαν εργαζόμενοι και για να εξασφαλίσουν τη συμμετοχή και τη συνεργασία, όπως χρειάζονται για την προσωπική επιτυχία στους στόχους τους. Αντί για τόσο μεγάλη υπεροψία και βεβαιότητα, να προετοιμαστούν καλύτερα για έναν πνευματικό πόλεμο με νομικές προεκτάσεις. Διαφορετικά, να επιβληθεί όπως στις καπνοβιομηχανίες, να προειδοποιούν με κάποιο σταθερό σημάδι, ότι η πληροφόρηση και η άποψή τους ενδέχεται να είναι ελλιπής, μονόπλευρη και με φαντασία. Η σιωπή είναι πιο πολύτιμη από το χρυσάφι, ιδιαίτερα αν τα ψέματα για την επαγγελματική καλλιέργεια της εμπιστοσύνης τιμωρούνται με πρόστιμο.

Άσκοπα συζητούν και διαφωνούν για πολλά προβλήματα τα οποία είναι μόνο στη φαντασία τους, ενώ στον πραγματικό κόσμο δεν υπάρχουν ή είναι μικρότερα εμπόδια για τη ζωή. Άσκοπα διαφωνούν, φανατίζονται και αγωνίζονται για ανατροπές και αλλαγές στην πολιτική, οι οποίες δεν μπορούν να γίνουν άμεσα τώρα ή αν γίνουν τα αποτελέσματα δεν θα είναι όπως τα φαντάζονται και τα προβλέπουν. Σωστά μπορεί να διαπιστώνονται μερικές αιτίες ορισμένων προβλημάτων, σωστά να εκτιμούνται οι λύσεις και λογικές να είναι πολλές διεκδικήσεις. Όμως η λάθος στιγμή, η έλλειψη προετοιμασίας και τα λάθη στην προσωπική ζωή ακυρώνουν την επιτυχημένη εφαρμογή των

σκέψεων. Άδικα οι άνθρωποι μαυρίζουν τη ψυχή τους και ερεθίζονται με τη φαντασία, ότι οι ανταγωνιστικές απόψεις εξαπλώνονται και ότι η εφαρμογή τους θα καταστρέψει τη δική τους ζωή. Με τις φοβίες, το μίσος και τον πανικό, η ζωή γίνεται άσκοπη και θλιβερή και τότε ψάχνουμε αφορμές για να ξεσπάσουμε και για να δικαιολογήσουμε τις αποτυχίες ή τις αδυναμίες μας. **Όλος ο κόσμος αλλάζει και η αντίδρασή μας γίνεται διαφορετική με διαφορετικές εκτιμήσεις, όταν αλλάξει η δική μας άποψη για τον κόσμο** και τότε οι ευκαιρίες για να ζήσουμε όμορφα και δημιουργικά είναι εξίσου πολλές. Είναι σύντομα τα χρονικά διαστήματα στα οποία μπορούμε να περάσουμε όμορφα και δημιουργικά τη ζωή μας και είναι δυστυχία να το ανακαλύπτουμε όταν χαθεί η υγεία μας, η ευρωστία μας και όταν χάσουμε τα πρόσωπα που μας αγαπούσαν. Πολλά τα οποία επέτυχαν οι άνθρωποι με σκληρούς, επίμονους και αιματηρούς αγώνες, θα μπορούσαν να έχουν πραγματοποιηθεί χωρίς τέτοια σωματική προσπάθεια, με άλλες απόψεις και δράσεις και πιο αποτελεσματικά. Θα μπορούσαν να είχαν γίνει χωρίς αγώνα, για παράδειγμα έτσι όπως ένας εκλεγμένος ηγέτης, ο *Μιχαήλ Γκορμπατσόφ*¹ πέτυχε γρήγορα και αναίμακτα, αυτό που προετοίμαζαν για χρόνια μυστικές υπηρεσίες και οι ειδικοί φανταζόντουσαν ότι θα γίνει με στρατιωτικές ενέργειες και ενδεχομένως με ένα παγκόσμιο πόλεμο. Τι κι αν ακούγονται έξυπνες σκέψεις, με ευχέρεια λόγου, εύστροφα, πειστικά με το ύφος ενός έμπειρου, αποφασισμένου και καλά πληροφορημένου ανθρώπου ή με την ενδυμασία ενός αγωνιστή. Έτσι μπορούν να μιλήσουν οι εκπαιδευμένοι με αντίθετες απόψεις και σκοπούς, ακόμα και οι ψεύτες και οι μυθοπλάστες. Οι ίδιοι που φιλοδοξούν να ανέλθουν σε θέσεις εξουσίας και να εφαρμόσουν μια πολιτική πρέπει να συμπεριλάβουν μέσα στις πολιτικές τους απόψεις, την εκτίμηση για την αδυναμία της πολιτικής να εξασφαλίσει την ευτυχία και την επιβίωση των μελών της κοινωνίας, χωρίς το "συμπληρωματικό" ρόλο της ηθικής με πνευματικό προσανατολισμό. Οι όμορφες και καλές λύσεις από τις προσπάθειες μερικών έμπειρων και ειλικρινών ανθρώπων είναι σπόροι που πέφτουν σε άγονο έδαφος.

Αυτές δυστυχώς είναι απαξιωτικές απόψεις μιας αμερόληπτης ηθικής, ιδιαίτερα για τους θεωρητικούς των κοινωνικών φαινομένων, για τη δημοσιογραφία, για όσους έχουν εξασφαλίσει δημόσιες θέσεις και ονειρεύονται το μέλλον του κόσμου σαν αγωνιστές ή σαν εκπρόσωποι ισχυρών ομάδων. Τα πολιτικά ζητήματα συνδέονται με τα ζητήματα της ηθικής και με την ανθρωπινή ζωή σαν μέρος μιας ευρύτερης φύσης και όχι μόνο της κοινωνίας. Οι ηθικές απόψεις δεν φιλοδοξούν να γίνουν πειστικές και αποδεκτές, αφού η προτεραιότητά τους είναι εσωτερική/πνευματική σε αντίθεση με την πολιτική σκέψη. Αντιθέτως, με αυτές τις αμερόληπτες απόψεις γίνεται η πρόβλεψη, ότι

αυτές θα μένουν απίστευτες όσο οι άνθρωποι θα ζουν με φαντασία και με υπερβολικές προσδοκίες από την εξωτερική και πολιτική δράση τους. Αυτές οι απίστευτες απόψεις (με νομικές και πολιτικές προεκτάσεις) χρειάζονται θεωρητικά για την ολοκλήρωση μιας παγκόσμιας ηθικής. Χρειάζονται και για να υπενθυμίζονται στους μεγαλομανείς, αν όχι σαν φρένο στην ανευθυνότητα όσων αποφασίζουν με πείσμα, με υπεροψία, με ασυγκράτητη βεβαιότητα και ενοχλούνται από μια έκφραση αμφισβήτησης. Η οικονομική εκμετάλλευση και οι συνεργασίες που εξυπηρετούνται, είναι η σύντομη σκέψη που παρακινεί τα πρόσωπα να ενδιαφερθούν για τα πολιτικά ζητήματα, όπως ο φόβος του θανάτου παρακινεί κάποιους να φιλοσοφήσουν. Όλα τα άλλα είναι για να περνάει η ώρα και η ζωή με τη φαντασίωση ότι επιτυγχάνεται κάτι σημαντικό για όλο τον κόσμο και πολλές φορές, είναι ανεύθυνες προσπάθειες μερικών άπληστων και μεγαλομανών ανθρώπων, με καταστροφικές συνέπειες, που μας αναγκάζουν να σχηματίσουμε πολιτική άποψη για να τους σταματήσουμε. Τα δυστυχήματα, οι στρατιωτικές συγκρούσεις, οι ακραίες οικονομικές ανισότητες, οι σκληροί ανταγωνισμοί μόνο για το κέρδος και από ευθιξία, η δουλεία, οι ασθένειες από την κατάχρηση των χημικών υλών, η μαζική εξαπάτηση, η βίαια συμπεριφορά, οι εκβιασμοί, η διαρκής ανασφάλεια στην καθημερινή ζωή, η απελπισία δεν θα εξαφανιστούν, πιστέψτε το! Και οι λόγοι συνολικά είναι αυτοί που καταγράφουμε απλά και κανένας δεν μπορεί να πιστέψει: 1) Η ανθρώπινη κοινωνία είναι περισσότερο μια φαντασίωση και πιο άγνωστη απ' όσο εκτιμάμε. 2) Οι άνθρωποι συνεργάζονται για να εξυπηρετήσουν ο καθένας τον εαυτό του και τις υλιστικές προσδοκίες τους. 3) Η συμμετοχή για την εφαρμογή ή για την ανατροπή μιας πολιτικής, οι κοινωνικοί αγώνες και η συντονισμένη δράση του κράτους δεν είναι τόσο αποτελεσματικά και καθοριστικά για τη ζωή του κάθε ανθρώπου ξεχωριστά, όπως νομίζουμε και επιδιώκουμε.

Δεν μπορούμε να περιγράψουμε και να αιτιολογούμε τα κοινωνικά φαινόμενα και να κάνουμε ασφαλείς εκτιμήσεις αποτελεσμάτων χρησιμοποιώντας μόνο όρους οικονομίας και χρηματικές αξίες, όπως πολλές φορές έχουμε ακούσει. Ένα πλήθος ομαδικών εκδηλώσεων και άλλων κοινωνικών και φυσικών φαινομένων επίσης επηρεάζουν, δημιουργούν ή ανατρέπουν άλλα κοινωνικά και πολιτικά φαινόμενα, τα οποία εμείς είχαμε εξηγήσει μόνο με πολιτικούς και οικονομικούς όρους. Όπως για παράδειγμα θρησκευτικά δόγματα, κακές φήμες, θεομηνίες, επιστημονικές ανακαλύψεις και ιδιαίτερα οι νέες τεχνολογίες (π.χ. τηλεόραση, διαδίκτυο, πρότυπα ψηφιακής συμπίεσης, όπως το mp3, το ηλεκτρονικό εμπόριο, διαρροή μυστικών) επηρεάζουν, δημιουργούν ή ανατρέπουν οικονομικές, πολιτικές και νομικές σχέσεις.

Όταν, όμως, αυτοί που ηγούνται σε μια χώρα έχουν σε πρώτη προτεραιότητα να προστατέψουν και να διευκολύνουν τους χρηματοδότες τους.

Όταν ψηφίζουν νόμους και επιβάλλουν υποχρεώσεις, που δυσκολεύουν τη ζωή εκείνων που δεν μπορούν να αντιδράσουν.

Όταν αγνοούν τα γεγονότα και τους αριθμούς που αναιρούν ή αμφισβητούν τα δικά τους υπολογισμένα σχέδια και προγράμματα.

Όταν είναι έτοιμοι να δώσουν εντολές και οδηγίες για βίαιη καταστολή των αντιδράσεων, μέχρι και για μια γενοκτονία.

Όταν δεν διστάζουν να προκαλούν εμφύλιες διαμάχες και η μαζική δυστυχία δεν τους πείθει να εγκαταλείψουν τη θέση εξουσίας.

Όταν για την αποτυχία, την αδυναμία και για τα λάθη τους επιρρίπτουν σχεδόν όλες τις ευθύνες στους πολιτικούς αντιπάλους τους και αντί να τιμωρούνται, αυτοί αποθρασύνονται.

Όταν δεν φοβούνται, ούτε θλίβονται για τις πιο φανερές συνέπειες των επιλογών τους και κρυφά πιστεύουν, ότι για την επίτευξη των στόχων τους χρειάζεται να θυσιαστούν ζωές.

Όταν, αντιθέτως, αισθάνονται σε πλεονεκτική θέση και όλοι τους ψάχνουν για να ενημερωθούν και για να φωτογραφηθούν μαζί τους.

Όταν οι ίδιοι δεν έχουν βρεθεί σε απελπιστικά αδιέξοδα στη ζωή τους και αντιθέτως είχαν ευνοϊκή τύχη και δεν χρειάστηκε να σκεφτούν για τους περιορισμούς που βάζει η φύση στον άνθρωπο και για τις δυσκολίες της επιβίωσης.

Όταν αυτοί έχουν την καλύτερη εκτίμηση για τις πνευματικές δυνατότητές τους και δεν ενδιαφέρονται να ακούσουν τις άλλες απόψεις, παρά μόνο για να κρύψουν την υπεροψία τους και για να μην εκτεθούν αρνητικά στη δημοσιότητα.

Τέτοιοι ανεύθυνοι, ιδιοτελείς και αδίστακτοι άνθρωποι θα σκεφτούν επίμονα και σοβαρά για τις πιο έμμεσες συνέπειες της εξαπάτησης, της ηθικής διαφθοράς και για τις πνευματικές αδυναμίες του κόσμου; Αυτά είναι λεπτομέρειες και οι προσδοκίες μικρές. Αν ήταν τέτοιοι άνθρωποι και συγκρατημένοι από την αμερόληπτη λογική και με ευαισθησία για τους κακότυχους, τότε μάλλον θα επέλεγαν μια πιο ήσυχη ζωή, με περισσότερη σκέψη, λιγότερη αυτοπεποίθηση και τουλάχιστον θα αναλάμβαναν να πληρώσουν για τα λάθη τους. Αναρωτήθηκαν αυτοί οι φιλόδοξοι πόσο πιο σημαντική είναι η δράση τους μέσα στην κοινωνία -στην οποία τόσο πολύ έχουν επενδύσει σκέψη και χρήμα και αντιλαμβάνονται σαν σημαντική από το εύρος της δημοσιότητας- πόσο πιο σημαντική είναι από μια επιστημονική ανακάλυψη ενός άγνωστου ερευνητή ή από τη δράση ενός μικροβίου; Αναρωτήθηκαν πώς θα είναι ο κόσμος μετά το θάνατό τους, ο κόσμος ο οποίος νομίζουν ότι χωρίς αυτούς θα

ήταν φτωχότερος, χειρότερος και με την ιστορία που θα γράψουν οι αντίπαλοί τους; Ποιο θα ήταν το δικό τους σημαντικό έργο χωρίς τις υπηρεσίες των αξίων και έμπειρων συνεργατών τους και χωρίς την καθοριστική συμμετοχή πολλών καλοπληρωμένων προσώπων, που δεν φαίνονται δίπλα στη δική τους αίγλη; Τα ζόμπι της ιστορίας, τους σφαγείς της φαντασίας και βασανιστές της αλήθειας, με υψωμένο το τείχος του φανατισμού, με ενθουσιώδεις ομιλίες για ψηφοθηρία και με δημόσιες εμφανίσεις σε σκηνοθεσία για μαριονέτες και με ψυχολογία υποτακτική για τα σαδιστικά παιχνίδια μερικών κεφαλαιοκρατών, τα περιμένει η απαξίωση και ο τάφος της ιστορίας, κοντά στον *κόμη Δράκουλα*. Διαθήκη από χρεοκοπημένες ιδεολογίες και σκουπίδια της δημοσιότητας θα είναι το ελαφρύ χόμα που θα σκεπάσει τη μνήμη τους και άνθρακες από την καμένη εξουσία τους.

Αν επικεντρώσουμε τις σκέψεις μας γενικά στον άνθρωπο για να υποστηρίξουμε ότι είναι ανισόρροπος, παρανοϊκός, ονειροπαρμένος και εγωκεντρικός, ένα βιβλίο δεν θα είναι αρκετό. Ωστόσο, κανένας απ' όσους βρίσκεται σε υπεύθυνες και σε δημόσιες θέσεις, κανένας από εκείνους τους προσβεβλημένους που εμφανίζονται σε δημοσιογραφικές εκπομπές για να προστατέψουν το όνομά τους, κανένας δεν θα αισθανθεί προσβεβλημένος. Αν δεν αγνοήσουν, θα γελάσουν, αφού εύκολα μπορούν να πείσουν ότι ο τρελός μάλλον είναι αυτός που προσβάλλει έτσι γενικά τον άνθρωπο. Το πιο πιθανό είναι ότι δεν θα βρουν ένα λόγο για να ανησυχήσουν, αφού τα "ενοχοποιητικά" στοιχεία δεν δείχνουν ξεχωριστά το δικό τους όνομα. Ιδιαίτερα όσοι έχουν επενδύσει επαγγελματικά και πολιτικά στην εικόνα ενός αξιόπιστου προσώπου, είναι λογικό να είναι πιο αυστηροί και πιο ευερέθιστοι σε όλες τις αμφισβητήσεις. Σε τελική ανάλυση, κάθε φορά που αυτοί συζητούν και αναζητούν λύσεις σε προβλήματα, ένα είναι το πιο δύσκολο πρόβλημα: Αν προσβάλλονται και αν αμφισβητούνται αυτοί ξεχωριστά με το όνομά τους. Δηλαδή έτσι όπως θα σκεφτόντουσαν αν καταστράφηκε μόνο το δικό τους σπίτι ή όλου του κόσμου. Πολλές οι ομοιότητες στους ανθρώπους, από τον αγράμματο και τον βάρβαρο μέχρι τον καθηγητή και αυτές τις ανιχνεύουμε ξανά στη συμπεριφορά ενός ολόκληρου κράτους! Είναι εξευτελιστικό να σε εκτιμούν αναξιόπιστο, μεθυσμένο από τον εγωισμό, φίσκα στη φαντασίωση, πιθανότατα και απατεώνα και εσύ που αντιδράς σε αυτές τις προσβλητικές εκτιμήσεις, με πολύ εκνευρισμό ή γελώντας έχοντας την υποστήριξη ενός πλήθους, με γροθιές ή με τις πιο έξυπνες σκέψεις, να διαψεύδεις. Διαψεύδεις καθημερινά από τη ζωή, από την ιστορία, από τα γεγονότα, από την αδυναμία σου να δώσεις μια εξήγηση για όσα παρανοϊκά και εγκληματικά γίνονται δίπλα σου. Κάπως έτσι διαψεύδονται και γελοιοποιούνται απέναντι στο Θεό, πολλοί από εκείνους που νομίζουν, ότι με μερικές επιτυχίες και φωτογραφίες τους επιβε-

βαίωσαν στον κόσμο την αξιοπιστία τους. Ενώ ονειρεύονται με ανοιχτά μάτια, αφού κοιμάται βαθιά η σκέψη τους και αφήνουν τα προβλήματα των ξεχωριστών προσώπων και τις ακραίες διαφορές μέσα στην κοινωνία σαν ζητήματα της τύχης και του Θεού.

Οι εμπειρίες και τα γεγονότα μέσα στην κοινωνία φανερώνουν την αλήθεια, χωρίς μουσική επένδυση και χωρίς θεατρική γλώσσα. Οι άνθρωποι που, με δική τους πρωτοβουλία, εκφράζουν πολιτικές απόψεις και ηγούνται σε πολιτικούς σχηματισμούς και διεκδικούν την εξουσία δεν είναι οπωσδήποτε οι πιο προβληματισμένοι για την αδικία στον κόσμο και οι πιο προετοιμασμένοι για να δώσουν λύσεις στα κοινωνικά προβλήματα. Αντιθέτως, κανένας δεν αντιλαμβάνεται αυτούς να ζουν έντονα προβληματισμένοι και μάλλον, η φιλοδοξία και ο ανταγωνισμός φανερώνεται από τη δημόσια δράση τους. Δεν χρειάζεται πολλή σκέψη για να καταλάβει κάποιος, πώς πίσω από τις δημόσιες κινήσεις και εμφανίσεις, με τα πολλά φλας, το ωραίο ντύσιμο, τις πολλές χειραψίες, τα μέτρα προστασίας, με όλες τις διευκολύνσεις και τα ωραία χαμόγελα, συνήθως κρύβεται το τέρας ενός μεγαλομανή ηθοποιού, με τα κέρατα της αξιοπιστίας ενός απατεώνα. Η ευθιξία και η ανταπόκριση που εμφανίζουν όταν γίνονται δηλώσεις από τους πολιτικούς αντιπάλους τους είναι ένα καθημερινό θέαμα και από τις ειδήσεις που προβάλλονται σαν σημαντικές. Πέρα από τους πολιτικούς αντιπάλους τους, με τους οποίους ανταγωνίζονται για το μερίδιο της δημόσιας προβολής, τίποτα άλλο δεν τους προκαλεί για να κάνουν δηλώσεις με αγανάκτηση, ειρωνεία και οργή;

Η γνώση και η σκέψη ξεχωρίζει τον άνθρωπο από το ζώο και του δίνει περισσότερες δυνατότητες να επιβάλλει τη θέλησή του και να καθορίζει αυτός ο ίδιος την πορεία του στη ζωή. Χωρίς αυτήν την εσωτερική δυνατότητα θα ήταν αδύνατο να είναι άνθρωπος, όπως και αν ήταν οι βιολογικές προδιαγραφές του. Η σημασία αυτής της εσωτερικής δυνατότητας αναγνωρίζεται με κάποιο έμμεσο και επιπόλαιο τρόπο από όλους τους ανθρώπους. Γι' αυτό σε κανέναν δεν αρέσει να του αμφισβητούν την αποτελεσματικότητα στη σκέψη, την ορθότητα των απόψεών του και σε τελική ανάλυση την αξιοπιστία. Ο εγωισμός πληγώνεται όταν αυτή η αμφισβήτηση γίνεται στις καθημερινές σχέσεις μας με τους άλλους ανθρώπους. Καθημερινά γίνονται από τις πιο απλές παρεξηγήσεις έως και τα πιο απρόβλεπτα φονικά για ασήμαντους λόγους. Πίσω από αυτά τα δυσάρεστα φαινόμενα των ανθρώπινων σχέσεων, που μας αποκαλύπτονται με διαφορετικούς τρόπους και λόγους, βρίσκεται η ίδια απειλή, η ίδια ευθιξία, ο ίδιος φόβος, η ίδια επιθυμία. Η επιθυμία του ανθρώπου να είναι ο κύριος της ζωής του, να καθορίζει αυτός ο ίδιος την πορεία του και να μην είναι όμηρος της τύχης. Αυτό, ο άνθρωπος δεν μπορεί να το επιτύχει χωρίς εμπειρία, χωρίς γνώση και έξυπνες κινήσεις, εκτός μόνο για

λίγο όπως τα άλλα ζώα, με βίαιο τρόπο ή με το βιο-συναγερμό του φόβου. Οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται το ρόλο του πνεύματος και είναι προσεκτικοί και συγκρατημένοι απέναντι στο πλήθος των αφορμών... όχι πάντοτε επιτυχώς και αρκετά. Εφόσον, λοιπόν, οι άνθρωποι θέλουν να είναι «έξυπνοι» και προσβάλλονται όταν τους αμφισβητούμε την επίγνωση του εαυτού τους και της πραγματικότητας, θα ήταν σκόπιμο να αποφεύγουμε να τους προκαλούμε και να τους αμφισβητούμε. Όταν, όμως, διαπιστώνουμε φαινόμενα συμπεριφοράς, νοοτροπία και απόψεις για σημαντικά ζητήματα σε καθαρή αντίθεση με την κοινή πραγματικότητα, την οποία δεν μπορούν να αποφύγουν, στην οποία βασίζονται για να μπορέσουν να ζήσουν και να ευτυχίσουν και την οποία επικαλούνται για να αποδείξουν τη λογική τους, τότε γιατί να απαγορεύεται να αποκαλύπτουμε τη δυσάρεστη αλήθεια; Γιατί θα προσβληθούν και θα ενοχληθούν, όταν τους αποκαλέσουμε επιπόλαιους, ανόητους, ζώα με μνήμη, σκοταδιστές, παρανοϊκούς, βλαμμένους, χαμένους, ανεύθυνους και όλο το σχετικό υβρεολόγιο; Δεν χρειάζεται να πούμε το όνομά τους, αφού οι απλές παρατηρήσεις και οι διαπιστώσεις στην αμερόληπτη Ηθική με τις αιώνιες αξίες είναι όπως οι ακτίνες Χ των συσκευών ελέγχου.

1 "Περεστρόικα" δηλαδή "ανασυγκρότηση" ονομάστηκαν οι οικονομικές και κοινωνικές μεταρρυθμίσεις του, οι οποίες ξεκίνησαν το 1985 στην πρώην Σοβιετική Ένωση. Ορίστε ένα παράδειγμα από την πρόσφατη ιστορία, για αυτό που είπαμε ότι το "πέταγμα" στη σκέψη ενός ανθρώπου... προετοιμάζει καθημερινά ανατροπές και τι εννοούμε όταν λέμε ότι τα κοινωνικά φαινόμενα δεν μπορούν να εξηγηθούν με αφαίρεση της ανθρώπινης ψυχής.